DIDACTICA DISCIPLINELOR FILOLOGICE

CZU: 37.016:81`243

METODOLOGIA ȘI INSTRUMENTARUL MONITORIZĂRII CURRICULA LA LIMBA STRĂINĂ: ETAPIZĂRI ȘI STRATEGI

Ion GUȚU
Universitatea de Stat din Moldova
https://orcid.org/0000-0003-3302-4829
Svetlana LUNGU
LT *Mihai Eminescu*, Chișinău
https://orcid.org/0009-0009-6136-9550
Nona CHIRIAC
LT *Gheorghe Asachi*, Chișinău
https://orcid.org/0009-0005-8462-747X

Rezumat: Politicile curriculare naționale sunt clar definite și coerent structurate, mereu evaluate și monitorizate. Actualizarea acestor politici echivalează cu ajustarea lor la contextul social, politic, economic, cultural și educațional la nivel național și internațional. În acest scop, Curricula la Limba străină 1, ca și Curricula la Limba și Literatura română, ediția 2018-2019, necesită monitorizare privind dezvoltarea continuă și ciclică nu doar a curriculumului scris, ci și a curriculumului predat-învățat-evaluat. Obiectivul major prevede acumularea de informații suficiente de la toate treptele școlare (primară, gimnazială, liceală), din diferite instituții școlare ale republicii (gimnazii, licee din capitală și regiuni), de la diferite limbi (franceza, engleza), pentru a re/formula concepții, propune sugestii și recomandări privind ameliorarea valorii și calității acestor curricula. Elaborarea unei metodologii și a unui instrumentar de monitorizare a Curriculumului la Limba străină 1 este o condiție sine qua non care presupune atât etapizări, cât și strategii adecvate unui proces de evaluare coerentă, consecventă și efectivă.
Cuvinte-cheie: *metodologie, instrumentar, monitorizare, curriculum, limba străină, etapizare, strategie.*

Abstract: National curriculum policies are clearly defined and coherently structured, always evaluated and monitored. Updating these policies amounts to adjusting them to the social, political, economic, cultural and educational context at the national and international level. For this purpose, the Foreign Language Curriculum 1 (like the Romanian Language and Literature Curricula), 2018-2019 edition, requires monitoring regarding the continuous and cyclical development not only of the written curriculum, but also of the taught-learned-assessed curriculum. The major objective provides for the accumulation of sufficient information from all school levels (primary, secondary, high school), from different educational institutions of the republic (grammar schools, high schools in the capital and regions), from different languages (French, English), in order to re/ formulate concepts, propose suggestions and recommendations regarding the improvement of the value and quality of these curricula. The development of a methodology and an instrument for monitoring the Curriculum in Foreign

Language 1 is a sine qua non condition that requires both stages and strategies suitable for a coherent, consistent and effective evaluation process.
Key-words: *methodology, tools, monitoring, curriculum, foreign language, phasing, strategy.*

Argument

Analiza sistemului educațional național ne permite să înțelegem că acesta funcționează de aproape trei decenii în baza unor politici curriculare clar definite și reglementate de documente oficiale ale statului precum *Codul educației* [1], *Cadrul de Referință al Curriculumului Național* [2], mai recent *Strategia de dezvoltare “Educația 2030”* [3]. Aceste politici curriculare cunosc o solidă experiență și pilotare națională, sunt logic structurate, mereu evaluate și actualizate, așa cum trec sistematic prin variate și necesare ***etapizări*** de *cercetare, proiectare, implementare, monitorizare, recomandare*, fiecare etapă având ***strategiile*** proprii de realizare a unui atare proces complex *(de studiere, de analiză, de comentare, de evidențiere, de fixare, de verificare, de sinteză, de constatare, de înlocuire, de sugestionare*).

Toate componentele acestor politici se află în continuă interconexiune, acționează și se dezvoltă potrivit legităților funcționării unui sistem curricular bine închegat, ce conține variate compartimente cum ar fi cadrul de referință, reperele conceptuale, idealul educațional, sistemul de competențe, componentele conținutale, sugestiile metodologice de predare-învățare-evaluare, ghidurile de implementare ale curricula, manualele, testele de evaluare, scrisorile metodologice.

Etapa actuală vizează monitorizarea tuturor curricula elaborate în perioada 2018-2019 încă în funcție, inclusiv din cadrul Ariei *Limbă și comunicare,* ce încorporează *Curricula la Limba și Literatura română* (2018-2020) [4; 5; 6], *Curricula la Limba străină 1* (2018-2020) [7; 8; 9] ș.a., de la toate treptele de învățământ. Spre exemplu, *Curricula la Limba și Literatura română* la gimnaziu și liceu (2020) au pus în aplicare o serie de demersuri inovative (reproiectarea materiei de limbă, literatură și comunicare; extinderea studiului curentelor literare, a elementelor de istorie, teorie și critică literară și a studiului de plăcere la formarea cititorului-receptor și interpret; formarea profilului de vorbitor cult al limbii române; reconsiderarea resurselor interdisciplinarității și a transdisciplinarității; realizarea complexității și a progresiei graduale și etapizate la nivel de competențe etc.), dar unde, pentru prima dată în formarea sistemului de competențe disciplinare, a fost propusă ca prioritară competența identitară : ***exprimarea identității lingvistice și culturale proprii în context european și global, demonstrând empatie și deschidere pentru diversitatea lingvistică și culturală*** [5, 68; 6, 57]. Toate activitățile convergente acestei inițiative curriculare importante au fost benefice și cu impact meritoriu, inclusiv eforturile științifico-didactice ale distinsei și omagiatei Doamne **Iraida Condrea**, doctor habilitat, profesor universitar, de formare a viitorilor pedagogi în domeniul filologiei prin cursuri atât de ordin teoretic (semiotica, stilistica, sociolingvistica), cât și practic (sintaxa limbii române, traducerea, cultivarea limbii). Mai mult, aceste activități universitare au fost permanent completate de omagiată prin promovarea valorilor naționale în mass-media autohtone (proiectele „Dictare pentru fiecare” sau „Testare pentru fiecare”, numeroase rubrici la radio și TV, în presă, intervenții frecvente la diverse emisiuni etc.), contribuitoare formării competenței identitare românești și a personalității culturale conștiente a elevului/studentului secolului XXI. Monitorizarea și auto/evaluarea acestor demersuri și inovații curriculare și popularizarea lor a fost și este necesară pentru a stabili, mai ales, punctele slabe și de a face recomandări de îmbunătățire pentru organele de resort.

Prezenta comunicare se va concentra pe cazul monitorizării *Curricula la Limba străină 1* [7; 8; 9] la toate treptele școlare (primară, gimnazială, liceală), în diferite instituții școlare din republică (gimnazii, licee din capitală și regiuni), la diferite limbi (franceză, engleză), cu implicarea cadrelor didactice-monitori cu diferit nivel de experiență (tineri specialiști, fără grad, grad didactic doi/unu/superior), inclusiv profesori în funcții de directori sau directori adjuncți de licee/gimnazii și va propune metodologia și instrumentarul adecvat în bază de etapizări și strategii cu luarea în considerare a sugestiilor exprimate în lucrarea *Monitorizarea curriculumului școlar : concept și metodologie* [10] din cadrul Centrului de Cercetări Științifice ”Politici educaționale și sociale” al Universității de Stat din Moldova.

1. Curricula la limba străină ca obiect al monitorizării: repere științifice

Monitorizarea sau evaluarea curriculumului școlar este o practică educațională comună în multe țări despre care au scris într-o formă sau alta diferiți autori precum R. Tyler [11], B. Bloom [12], E. Eisner [13], R. Stiggins [14], M. Fullan [15] ș.a. *Conceptul de monitorizare* implică evaluarea și revizuirea curricula la diferite trepte de învățământ pentru a asigura relevanța, calitatea și eficiența acestora în raport cu nevoile elevilor, așteptările părinților și cerințele mereu în creștere ale societății per ansamblu și ale educației în particular. În multe sisteme educaționale, ministerele educației sau agențiile de acreditare sunt responsabile pentru monitorizarea și evaluarea curriculumului școlar în funcție. Acest proces poate include evaluări periodice, feedback din partea cadrelor didactice și a elevilor, precum și compararea cu standardele internaționale. La fel, unele țări implementează cercetări sau studii de impact pentru a determina cum afectează curriculumul performanța elevilor și angajabilitatea acestora. În acest mod se asigură identificarea punctelor forte și slabe, facilitând îmbunătățiri continue în educație.

Nefiind o excepție, sistemul educațional moldav consideră la fel de importantă monitorizarea tuturor curricula școlare [10, 4-5] în perspectiva obținerii rezultatelor necesare pentru elaborarea și buna implementare a unei noi generații de documente educaționale.

Curriculumul la Limba străină pentru toate treptele de învățământ este parte componentă a Curriculumului Național și constituie un document reglator şi act normativ pentru implementare în procesul educațional în toate clasele unde se învață disciplina *Limba străină*. Curriculumul în funcție reprezintă a patra generație de acest tip de documente și a doua generație de curricula centrate pe competențe. Scopul Curriculumului consistă în concretizarea și valorificarea politicilor educaționale naţionale şi europene legate de procesul de proiectare-predare-învăţare-evaluare a disciplinei *Limba străină 1* la nivelul tuturor treptelor de învățământ (primar, gimnazial, liceal). Funcțiile *Curricula la Limba străină 1* [7; 8; 9] reies din stipulările *Cadrului de Referință al Curriculumului Național* [2] şi au caracter de conceptualizare şi proiectare, de reglare şi normare, de orientare şi sincronizare cu tendințele naționale şi internaționale actuale în sistemul educațional, cum ar fi funcția reglatoare ce ține de componenta teleologică și funcția strategică ce se referă la componentele conținutală și procesuală.

Limba străină face parte din Aria curriculară *Limbă şi comunicare,* conlucrează cu mai multe discipline din această Arie precum *Limba și literatura română, Limba străină 2, limbile minorităților naționale*, în conformitate cu specificul lingvistic, conținuturile tematice și lingvistice, metodologia de predare-învățare-evaluare, asigurând formarea unui sistem apropiat de competențe *(lingvistice, sociolingvistice, pragmatice, culturale),* datorită sinergiilor de sincronizare la nivel național efectuate destul de reușit în perioada de elaborare (2018-2019).

Parte componentă a acestui proces național, monitorizarea *Curricula la Limba străină 1* [7; 8; 9] reprezintă o etapă deosebită în dezvoltarea necontenită și ciclică a curricula scrise, dar și a curricula predate-învățate-evaluate, având ca misiune colectarea de informații pertinente pentru a depista și descrie abateri sau dificultăți legate de multiple corelații importante:

- *Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi. Volumul complementar cu noi descriptori (CECRL VC,* 2018) [16] *Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi. Volumul complementar (CECRL VC,* 2020) [17] - *Curricula la Limba străină 1* (2018/2020) [7; 8; 9];
- *Curricula la Limba străină 1* (2018/2020) [*ibidem*] - manuale școlare la disciplina *Limba străină 1* (2020-2025);
- *Ghid metodologic pentru implementarea curriculumului* (2018-2019) [7; 8; 9]; - manuale școlare (2018-2025);
- manuale școlare (2020-2025) - proiecte de lungă/scurtă durată ș.a.

Aceste corelații trebuie să asigure constatări și formulări de opinii, sugestii, recomandări referitoare la valoarea și calitatea curricula puse în aplicare la toate treptele școlare de învățământ. Experiența națională acumulată după elaborarea celor patru generații curriculare (1998-2019) ne permite să presupunem două etape pentru monitorizarea *Curricula la Limba străină 1*:

1) etapa de evaluare a produselor curriculare (programă/curriculum disciplinar, manuale la *Limba străină 1* alcătuite pentru prima dată conform nivelurilor *CECRL VC* [16], ghiduri metodologice de implementare a *Curricula la Limba străină 1* [7; 8; 9] etc.) până a fi implementate;
2) etapa de evaluare a procesului de predare-învățare-evaluare organizat în baza acestor documente curriculare (curricula, ghiduri, manuale etc.) deja în perioada de implementare.

Conceptul de monitorizare a *Curricula la Limba străină 1* în funcție *[ibidem]* prevede controlul și ameliorarea calității aplicării acestor documente de politici educative lingvistice în practică și crearea premiselor de dezvoltare continuă și ciclică a curricula disciplinare, în care scop vor trebui luate în considerare mai multe aspect, precum:

- concordanța dintre *Curricula la Limba străină 1* scrise *[ibidem]* și *CECRL VC* [16; 17];
- concordanța dintre *Curricula la Limba străină 1* scrise și *Curricula la Limba străină 1* predate sau implementate *[ibidem]* ;
- gradul în care se respectă logica internă a procesului de predare-învățare-evaluare conform *Curricula la Limba străină 1 [ibidem] ;*
- gradul în care sunt aplicate prevederile *Curricula la Limba străină 1 [ibidem]* elaborate cu referință la modul de organizare a predării, învățării și evaluării;
- analiza cauzelor care creează bariere sau dificultăți în aplicarea *Curricula la Limba străină 1* scrise *[ibidem]*, precum și identificarea modalităților de corectare sau îmbunătățire a situațiilor problematice, inclusiv a strategiilor de prevenire a acestora în viitor, fiind oferite informații utile viitorilor conceptori naționali de curricula și factorilor de decizie;

- evaluarea impactului *Curricula la Limba străină 1* scrise și predate *[ibidem]* asupra rezultatelor școlare prin care se va determina dacă nivelul de monitorizare a competențelor este aliniat cu finalitățile școlare, în funcție de treptele școlare de învățământ, anii de studiu și nivelurile *CECRL VC* (2018) [16].

O astfel de perspectivă implică și o *abordare științifică cu dominantă pedagogică/curriculară* a procesului de monitorizare a *Curricula la Limba străină 1* și conduce spre constatări și recomandări adecvate unei dezvoltări continue și ciclice a curriculumului disciplinar. În cadrul acestei cercetări curriculare, ***metodologia*** monitorizării trebuie să înglobeze atât dezvoltarea unei ***strategii*** corespunzătoare conceptului propus, cât și selectarea și utilizarea unor ***metode*** adecvate pentru implementarea acestui proces educațional. Astfel, în elaborarea strategiei de cercetare a monitorizării *Curricula la Limba străină 1* la zi pot fi evidențiate trei etape posibile:

- **programarea monitorizării curriculare**: elaborarea obiectivelor și a metodologiei de monitorizare a *Curricula la Limba străină 1* prin care cadrele didactice-monitori, reprezentative din mai multe puncte de vedere (limbă străină majoritară, grad didactic diferit, experiență profesională variată, implicare în activități curriculare importante etc.,), fac cunoștință cu elementele de ordin conceptual și praxiologic ale metodologiei prin participarea la formări de inițiere.
- **realizarea procesului de monitorizare:** asigurarea convergenței dintre scopul și obiectul monitorizării prin elaborarea de către coordonatorul cercetător a modelelor teoretice și practice de monitorizare a *Curricula la Limba străină 1* și a formării cadrelor didactice-monitori, prin formularea de constatări, recomandări și concluzii, mai mult, prin adunarea și prelucrarea informației obținute și prin discriminarea factorilor ce generează probleme la diferit nivel.
- **elaborarea Raportului de monitorizare a *Curricula la Limba străină 1***: sintetizarea datelor colectate prin evidențierea punctelor forte și salbe și prin formularea de sugestii și recomandări către minister.

În deplină consonanță cu metodologia propusă, raportul de monitorizare a *Curricula la Limba străină 1* îi revine în sarcina coordonatorului cercetător cu acumularea și trierea informațiilor necesare de la cadrele didactice-monitori și prin respectarea câtorva etape ale elaborării unui program de monitorizare a curricula:

1. Etapa de pregătire, ce fundamentează reperele științifice și conceptualizează modelul de monitorizare a *Curricula la Limba străină 1* în funcție; familiarizarea cadrelor didactice-monitori cu modelul și metodologia monitorizării curricula în funcție; stabilirea obiectivelor monitorizării acestor curricula în funcție; determinarea criteriilor, indicatorilor de monitorizare a curricula în funcție în raport cu obiectivele stabilite.

2. Etapa de monitorizare propriu-zisă, ce presupune corelarea și prelucrarea informațiilor; fixarea informațiilor în *Registrul de monitorizare a curriculumului (RMC) la Limba străină 1*; prelucrarea informațiilor și oferirea de consultații; analiza informației cu focalizare pe criterii și indicatori.

3. Etapa de redactare a Raportului de monitorizare, ce prevede formularea de concluzii și recomandări privind corectarea *Curricula la Limba străină 1* în plan continuu și în perspectivă [10, 43].

În scopul realizării efective a acestui program, metodologia prevede ca cercetătorul științific coordonator și cadrele didactice-monitori să aibă în vedere prezența unui cadru de evaluare a *Curricula la Limba străină 1* [7; 8; 9] scrise ca puncte de pornire în aprecierea funcționalității curricula predate-învățate-evaluate și drept unul din criteriile de monitorizare a acestor curricula predate, dar și posibila subiectivitate a automonitorizării *Curricula la Limba străină 1* predate de către cadrele didactice-monitori. O astfel de contradicție poate fi redusă prin conlucrarea strânsă și sistematică între coordonatorul științific la *Limba străină 1* și cadrele didactice-monitori, prin sesiuni de formări comune cu explicarea reperelor științifice, prin discuții și dezbateri productive asupra demersurilor practice, prin negocieri și formulări de sugestii pertinente, prin evaluarea *Curricula la Limba străină 1* scrise în baza unor criterii clare și obiective, deja existente sau elaborate.

2. Monitorizarea curriculumului la limba străină scris-predat-învățat-evaluat: mecanisme și indicatori

Procesul de monitorizare a *Curricula la Limba străină 1* [7; 8; 9] puse în aplicare vizează toate compartimentele sale posibile*: predare-învățare-evaluare* și propune *indicatori* măsurabili pentru a identifica punctele slabe și forte ale acestor documente de politici educative lingvistice cu recomandările ulterioare de îmbunătățire. În acest sens, coordonatorul științific trebuie să organizeze sesiuni de formare pentru prezentarea și explicarea abordărilor, strategilor, mecanismelor, indicatorilor *Metodologiei de monitorizare a Curricula la Limba străină 1* cu prezentarea de modele teoretice și practice de completare a *Registrului de Monitorizare a Curricula la Limba străină 1.* Aici la fel pot fi discriminate câteva dimensiuni importante:

2.1. Corespondența dintre Curricula la Limba străină 1 scrise și Curricula la Limba străină 1 predate-învățate-evaluate: abordări și strategii.

Elaborarea unei noi generații de curricula, atât la Limba și Literatura română, cât și la Limba străină, s-a produs cu luarea în considerare a noilor tendințe și abordări conceptuale și metodologice. Monitorizarea valorificării prevederilor conceptuale și metodologice ale *Curricula la Limba străină 1* scrise *[ibidem]* în practica educațională de către cadrele didactice-monitori ce predau această disciplină poate urma mai multe *strategii-obiective*:

- cunoașterea abordărilor conceptuale, conținutale și metodologice ale *Curricula la Limba străină 1* scrise, inclusiv din perspectiva *CECRL* VC [16; 17].
- cunoașterea modalităților de valorificare a acestor abordări în practica educațională la *Limba străină 1*, inclusiv în manualele școlare elaborate conform nivelurilor/subnivelurilor *CECRL* [16; 17].
- automonitorizarea nivelului de valorificare a acestor abordări în practica educațională proprie la *Limba străină 1* (în funcție de nivelul *CECRL VC*/clasei, de treapta de învățământ).
- identificarea dificultăților în promovarea cadrului conceptual al *Curricula la Limba străină 1* scrise în practica educațională proprie (în baza experienței profesionale generale și a celei de 5-6 ani de implementare a *Curricula la Limba străină 1* în cadrul disciplinei respective - limba franceză, limba engleză).

- formularea de concluzii și stabilirea de modalități privind diminuarea dificultăților în aplicarea cadrului conceptual și metodologic al *Curricula la Limba străină 1* scrise (prin observații individuale, discuții în grup, sinteze și recomandări generale).

În sarcina cadrelor didactice-monitori va intra evaluarea corespondenței dintre *Curricula la Limba străină 1* scrise și *Curricula la Limba străină 1* predate, conform indicatorilor recomandați pe parcursul unui semestru/an de învățământ și fixarea rezultatelor și comentariilor în *Registrul de Monitorizare a Curricula la Limba străină 1*. Ar fi de subliniat faptul că evaluarea valorificării cadrului conceptual și metodologic al *Curricula la Limba străină 1* scrise poate fi realizată și într-un timp mai scurt și, mai ales, cu participarea cadrelor didactice-monitori cu grad superior și cu multă experiență în domeniul pedagogic, în special al didacticii *Limbii străine 1* (franceză, engleză) în baza curricula la zi.

2.2. Corespondența dintre Curricula la Limba străină 1 scrise și Curricula la Limba străină 1 predate la nivel conceptual și metodologic: prevederi și indicatori

După expunerea abordărilor și strategiilor susmenționate, este important să stabilim un set de *indicatori* ce vor permite să evaluăm corespondența dintre *Curricula la Limba străină 1* scrise și *Curricula la Limba străină 1* predate prin prisma cadrului conceptual și metodologic.

Prevederile conceptuale ale Curricula la Limba străină 1 scrise: indicatori

1. Centrarea pe elev:

- implicarea elevilor în luarea unor decizii educaționale;
- acceptarea și aprecierea punctului de vedere al fiecărui elev;
- motivarea elevilor pentru învățare, inclusiv online;
- formarea elevilor cu spirit de inițiativă, independență de opinie și acțiune, deschidere pentru dialog intercultural la *Limba străină 1*;
- învățarea *Limbii străine 1* la nivelul propriu de dezvoltare al elevului;
- învățarea *Limbii străine 1* la ritmul propriu al elevului;
- dozarea timpului adecvat fiecărui elev pentru învățarea activă a *Limbii străine 1*;
- individualizarea activităților de învățare la *Limba străină 1* prin implicarea în receptare, producere, interacțiune, mediere;
- motivarea elevilor pentru învățarea *Limbii străine 1*.

2. Centrarea pe formarea graduală și pe etape a competențelor transversale, interdisciplinare și specifice (unităților de competențe) disciplinei Limba străină 1:

- asigurarea coerenței între competențele transversale, interdisciplinare și specifice *Limbii străine 1* prin proiectarea didactică de lungă durată și scurtă durată (a unităților de învățare);
- corelarea obiectivelor operaționale ale lecțiilor la *Limba străină 1* cu unitățile de competență și cu nivelurile de cunoaștere, aplicare, înțelegere (A1, A2, B1) din perspectivă situațională;
- orientarea activităților de învățare, sarcinilor didactice, exercițiilor la lecțiile de *Limba străină 1* spre formarea de competențe conform nivelurilor *CECRL VC* (A1, A2, B1) [16];
- racordarea competențelor elevilor la nivelurile de performanță lingvistică conform noilor completări la *CECRL* VC (2018) [16];

- continuitatea în formarea competențelor de la un nivel de învățământ la altul (A1 - A2 - B1), de la o clasă la alta, de la o temă la alta;
- orientarea lecțiilor la *Limba străină 1* spre formarea competențelor-cheie/transversale, interdisciplinare;
- aplicarea competențelor la *Limba străină 1* într-o varietate de contexte tematice și scopuri funcționale, nu doar pe abilități izolate.

3. Centrarea pe învățarea activă/ interactivă:

- aflarea elevilor la lecțiile de *Limba străină 1* în situații de permanentă învățare/ activitate;
- asigurarea învățării active la *Limba străină 1* prin aplicarea formelor și metodelor moderne: studiu de caz, branstorming-ul, rezolvarea situațiilor-problemă, cercetare, lucru în echipe etc.;
- asigurarea și promovarea interactivității ca activitate permanentă la *Limba străină 1*, inclusiv prin discuții și conversații on-line (povestiri, postere, chat-uri, bloguri, forumuri);
- asigurarea și promovarea medierii (reformulare, parafrazare, traducere, sinteză) ca activitate importantă la *Limba străină 1* în funcție de nivelurile *CECRL VC* [16];
- identificarea numărului real de elevi implicați la lecția de *Limba străină 1*;
- asigurarea motivației elevilor pentru învățarea *Limbii străine 1*.

4. Orientarea spre interdisciplinaritate a unităților de conținuturi actuale pentru elevi:

- unitățile de conținuturi la *Limba străină 1* sunt conforme particularităților de vârstă și de învățare ale elevilor;
- unitățile de conținuturi la *Limba străină 1* sunt actuale, atractive, utile și necesare pentru elevi;
- unitățile de conținuturi la *Limba străină 1* sunt re/proiectate pentru promovarea autonomiei, creativității, ingeniozității elevilor;
- unitățile de conținuturi reprezintă un mijloc de formare a competențelor la *Limba străină 1*;
- unitățile de conținut încorporează sugestii pentru contexte și sarcini comunicative și acte comunicative;
- unitățile de conținuturi la *Limba străină 1* sunt orientate spre discipline *conexe (Limba română, Limba străină 2, Istoria, Geografia* etc.);

5. Evaluarea eficientă și motivantă a rezultatelor învățării:

- asigurarea evaluării inițiale, formative și finale la *Limba străină 1*;
- orientarea evaluării la aprecierea nivelului de manifestare a competențelor la diferite niveluri și etape de învățare a *Limbii străine 1*;
- evaluarea elevilor la *Limba străină 1* prin modalități non stresante;
- evaluarea la *Limba străină 1* orientată atât spre rezultat, cât și spre proces;
- diversificarea evaluării în raport cu diferite categorii de copii, inclusiv cu CES;
- efectuarea evaluării în situații/contexte imprevizibile (conform nivelului B1).
- promovarea sistematică a autoevaluării ca tip de evaluare importantă, mai ales la învățarea *Limbii străine 1*;
- promovarea sistematică și echilibrată a tuturor formelor de evaluare (orală/scrisă/online) a competențelor la *Limba străină 1*;

- formularea tipurilor și numărului de finalități la *Limba străină 1* pentru nivelul primar și gimnazial conform necesității și priorității acestora;
- tipologia activităților de învățare și produselor școlare recomandate este suficientă;
- stabilirea produselor școlare recomandate și obligatorii pentru evaluarea finală.

Monitorizarea și evaluarea în baza indicatorilor propuși trebuie urmată de sinteze și sugestii pentru revizitarea unor concepte și abordări prin ajustarea acestora la noile viziuni curriculare legate de trans/interdisciplinaritate, contextualizare, niveluri de complexitate, progresie conținutală, inclusiv conform recomandărilor *CECRL VC* atât în varianta ediției 2018 [16], ce a stat la baza elaborării *Curricula la Limba străină 1*, cât și a ediției 2020 [17], ce va sta la baza noii generații de curricula.

2.3. Monitorizarea operațională a Curriculumului la Limba străină 1 predat-învățat-evaluat: componente, indicatori și instrumentar

Având rezultatele automonitorizării cadrului conceptual și metodologic al curriculumului predat la nivel de abordări și strategii, prevederi și indicatori, cadrele didactice-monitori pot efectua mai eficient și mai obiectiv monitorizarea predării-învățării temelor concrete din *Curricula la Limba străină 1,* inclusiv în baza manualelor școlare la disciplina Limba străină 1 (2020-2025), întocmite conform nivelurilor/subnivelurilor *CECRL VC* (2018) [16]. După predarea fiecărei teme conform *Curricula la Limba străină 1* și, mai ales, la final de Unitate tematică din cadrul manualului respectiv la disciplină (limba franceză, limba engleză), cadrele didactice-monitori fixează în *Registrul de monitorizare a curriculumului* părțile tari și părțile vulnerabile, dificultățile, problemele apărute în procesul de învățare, comentează și înaintează sugestii de diminuare a deficiențelor stabilite. Plasarea *Registrul de monitorizare a curriculumului* pe platforma *Google drive* asigură dialogul direct între cadrele didactice-monitori și coordonatorul științific cu posibilitatea de a reveni pe parcurs și nu doar la final de monitorizare la unele comentarii, de a reconsidera unele remarci, de a reformula unele sugestii sau de a face alte completări.

Monitorizării operaționale se supun documentele curriculare elaborate în perioada 2018-2019: *Curricula la Limba străină 1* [7; 8; 9], *manualul școlar, Ghidul metodologic de implementare a curriculumului* [7; 8; 9], conform treptei de învățământ și nivelului *CECRL VC* [16]/clasei unde predă cadrul didactic-monitor.

Monitorizarea operațională a funcționării Curriculumului la Limba străină 1 predat-învățat-evaluat

Componentele monitorizării: indicatori

1. *Unitatea de învățare I. Tema: ...*

- Tema lecției/lecțiilor este în corespundere cu *Curriculumul scris la Limba străină 1* în funcție și este reflectată în manualul școlar la *Limba străină 1*.
- Unitățile de conținut, activitățile de învățare, sarcinile didactice, exercițiile la tema dată sunt conforme nivelurilor *CECRL VC* (A1, A2, B1);
- Numărul de ore indicat în *Curricula la Limba străină 1* este suficient pentru unitatea/tema dată.
- Obiectivele operaționale ale lecției/lecțiilor la *Limba străină 1* sunt coerente cu cele specifice și interdisciplinare și asigură formarea procesuală a acestora.

- Obiectivele operaționale ale lecției la *Limba străină 1* sunt formulate taxonomic: cunoștințe, capacități, atitudini, valori.
- Conținutul subiectului la lecția de *Limba străină 1* este conform nivelului *CECRL VC* (A1, A2, B1) și particularităților de vârstă și de învățare ale elevilor.
- Conținutul subiectului la *Limba străină 1* este actual, atractiv și necesar pentru elevi.
- Activitățile de învățare și produsele recomandate la *Limba străină 1* asigură realizarea obiectivelor operaționale.
- Metodele recomandate și exercițiile din manualul la *Limba străină 1* asigură învățarea activă/ interactivă a elevilor, inclusiv online.
- Manualul promovează sistematic și echilibrat toate formele de evaluare (orală/scrisă/online) a competențelor la *Limba străină 1*.
- Tipologia activităților de învățare și produselor școlare recomandate de manual este suficientă.
- Numărul de elevi activi la lecție și numărul de elevi pasivi la lecție variază sau este stabil.
- Numărul de elevi care au însușit tema și numărul de elevi care nu au însușit tema variază sau este stabil.
- Realizarea procesului de studii la lecția de *Limba străină 1* are nevoie de materiale didactice complementare.
- Timpul pentru a realiza activitățile de învățare și exercițiile recomandate în manualul la lecția de *Limba străină 1* este suficient.

2. *Unitatea de învățare II. Tema:* ...
3. *Unitatea de învățare III. Tema:* ...
4. *Unitatea de învățare IV. Tema:* ...
5. *Unitatea de învățare V. Tema:* ...
6. *Unitatea de învățare VI. Tema:* ... .

Coordonatorul științific, în urma sesiunilor de formare și discuții comune cu cadrele didactice-monitori, are ca sarcină să adapteze, să completeze metodologia propusă ca model cu alți indicatori, conform specificului disciplinei *Limba străină 1* și să elaboreze *Registrul de monitorizare a Curriculumului* predat la această disciplină. Odată discutat cu fiecare cadru didactic-monitor în parte, apoi definitivat și elaborat de comun acord cu întreg grupul de lucru la *Limba străină 1*, *Registrul de monitorizare a curriculumului* este propus ca instrument de lucru pentru monitorizarea *Curricula la Limba străină 1*.

Așadar, **instrumentul de bază** al metodologiei de monitorizare a curriculumului școlar este *Registrul de monitorizare a Curriculumului la Limba străină 1*, care va asigura înregistrarea datelor/informațiilor de către cadrul didactic-monitor la nivelul clasei de elevi. Algoritmul de aplicare a *Registrului de monitorizare* presupune ca primă etapă formarea cadrelor didactice-monitori de către cercetătorul-științific privind conținutul și aplicarea acestui *Registru* de la începutul anului școlar și până la final. Însăși procedura de monitorizare (automonitorizare) a *Curriculumului la Limba străină 1* presupune mai multe *funcții* ale cadrelor didactice-monitori ce se vor realiza după cum urmează:

- programarea aspectelor posibile de monitorizare și de fixare a părților vulnerabile/barierelor *Curriculumului la Limba străină 1* per ansamblu.

- fixarea în *Registru* a informațiilor obținute în rubricile corespunzătoare după predarea-învățarea fiecărui subiect (unități de învățare) la *Limba străină 1*.
- folosirea indicatorilor și metodelor de monitorizare din *Registru* ca instrumente pentru a planifica și realiza automonitoringul.
- formularea de comentarii, cu preponderență asupra stabilirii factorilor ce au cauzat incoerențele în aplicarea *Curricula la Limba străină 1* predat-învățat-evaluat.
- informarea cercetătorului științific coordonator, pe parcursul realizării automonitorizării, pentru a lua decizii de a corecta, înlătura, rezolva problema, fiind aplicat real principiul dezvoltării continue a *Curricula la Limba străină 1* în funcție.
- analizarea pe larg, la finele anului de învățământ, împreună cu cercetătorul științific coordonator, a datelor monitorizării fixate în *Registru* pe parcursul anului și formularea concluziilor finale privind funcționalitatea *Curricula la Limba străină 1* și elaborarea unui *Referențial metodologic* de dezvoltare continuă a *Curricula la Limba străină 1* prin corectarea/rezolvarea incoerențelor fixate de pe urma monitorizării.

Referențialul metodologic, adaptat de coordonatorul științific la specificul *Curricula la Limba străină 1* prin concretizare, extindere, complementare și care va aduce sugestiile și recomandările de rigoare, va fi înaintat ministerului de resort pentru luarea deciziilor în vederea reglării *Curricula la Limba străină 1* în funcție și dezvoltării politicilor curriculare pentru perioada imediat următoare. *Registrul de monitorizare a Curriculumului la Limba străină 1* este valabil pentru patru ani și se completează în fiecare an de studiu, ținând cont de aspectele pozitive și vulnerabile ale monitorizării *Curriculumului la Limba străină 1*, aria de cuprindere a cadrelor didactice-monitori, putând fi lărgită de la un an la altul. *Registrul* include și alte instrumente curriculare, precum setul de *Chestionare* (pentru elevi, cadre didactice, manageri) ce pot fi aplicate pentru evaluarea *Curriculumului la Limba străină 1* ca premisă de a identifica indicatorii și mecanismele de monitorizare a curricula predate-învățate-evaluate.

Grupul de cadre didactice vor monitoriza prin evaluări practice pe teren și cu consemnări în *Registrul de monitorizare a Curriculumului la Limba străină 1* funcționarea tuturor constituentelor curriculare precum:

- conceptul/conceptele elaborate pentru curricula în funcție,
- structura curricula,
- administrarea disciplinei,
- conceptul și sistemul de competențe,
- structura și conținutul unităților de învățare,
- contextele/conținuturile tematice,
- conținuturile lingvistice,
- metodologiile de predare/învățare,
- mecanismul de evaluare a performanțelor elevilor,
- ghidurile metodologice cu toate componentele lor.

Pentru a asigura mai multă claritate, propunem varianta scurtă a modelului de *Registru de monitorizare a Curriculumului la Limba străină 1*:

REGISTRUL DE MONITORIZARE A CURRICULUMULUI PREDAT LA LIMBA STRĂINĂ 1

Școala _____
Nivelul CECRL_____
Clasa _____
Disciplina _____
Numele, prenumele cadrului didactic-monitor _____
Gradul didactic _____
Alte informații____ _____

I. Corespondența dintre *CLS1* scris și *CLS1* predat *(în bază de indicatori).*

.....

II. Monitorizarea operațională a funcționalității *CLS1* predat *(în bază de indicatori).*

.....

III. Concluzii și recomandări generale *(la final de monitorizare).*

.....

.....

Mecanismul de completare a *Registrului de monitorizare a Curriculumului la Limba străină 1* presupune atât demersuri individuale, cât și cooperări în grup în cadrul unei discipline sau la ambele (limba franceză sau/și limba engleză), conlucrări în cadrul instituției școlare respective, interacțiuni permanente cu coordonatorul științific. Concluziile și recomandările generale finale sunt discutate de grupul de lucru în ședința comună, iar după definitivare sunt fixate și incluse în *Referențialul metodologic* în perspectiva de a fi propuse către minister.

Concluzii

Evaluarea și monitorizarea documentelor de politici curriculare naționale necesită actualizare permanentă prin ajustarea lor la contextul social, politic, economic, cultural și educațional la nivel național și internațional. În calitate de documente de politici educative lingvistice *Curricula la Limba străină 1* [7; 8; 9], ca și *Curricula la Limba și Literatura română* [4; 5; 6], edițiile 2018-2019, solicită o astfel de monitorizare prin evaluarea corespondenței între curricula scrise și curricula predate-învățate-evaluate la disciplinele de franceză și engleză prin corelație și cu *CECRL VC* [16; 17]. Obiectivul major prevede acumularea de informații suficiente de la toate treptele școlare (primară, gimnazială, liceală), din diferite instituții școlare ale republicii (gimnazii, licee din capitală și regiuni), de la diferite limbi (franceza, engleza), pentru a propune sugestii și recomandări privind îmbunătățirea valorii și calității acestor curricula cu ajutorul *Metodologiei* și a *Registrului de monitorizare a CLS1*. Elaborarea metodologiei și a instrumentarului de monitorizare a *Curricula la Limba străină 1* [7; 8; 9], ca și pentru *Curricula la Limba și Literatura română* [4; 5; 6], este o condiție apriori procedurii de elaborare a noii generații de curricula ca proces de evaluare coerentă, consecventă și efectivă. La final de monitorizare, coordonatul științific va elabora sub formă de studiu monografic și va prezenta ministerului de resort *Referențialul metodologic de dezvoltare continuă a Curriculumului la Limba străină 1* prin corectarea/rezolvarea incoerențelor fixate de pe urma tuturor sugestiilor și recomandărilor parvenite din partea grupului de lucru.

BIBLIOGRAFIE

1. Codul Educaţiei al Republicii Moldova. COD Nr. 152 din 17-07-2014 [citat 10.10.24]. Disponibil : https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=110112&lang=ro
2. GUŢU, Vladimir, BUCUN, Nicolae, GHICOV, Adrian [et al.]. Cadrul de referinţă al curriculumului naţional. Min. Educaţiei, Culturii şi Cercet. al Rep. Moldova. Chişinău: Lyceum, 2017.
3. Strategia de dezvoltare „Educația 2030”, 2023 [citat 07.09.24]. Disponibil : https://gov.md/sites/default/files/document/attachments/subiect-02-nu-900-mec-2022_1.pdf
4. CUTASEVICI, Angela [et al.] (coord.), URSU, Ludmila [et al.] (experți-coord.). Curriculum naţional : Învăţământul primar/Min. Educaţiei, Culturii şi Cercet. al Rep. Moldova. Chişinău : Lyceum, 2018.
5. CUTASEVICI, Angela [et al.] (coord.), GUŢU, Vladimir, GUŢU, Ion (exp. coord.), GUŢU, Ion. (coord.) [et al.]. Limba şi literatura română : Curriculum naţional : Clasele 5-9 : Curriculum disciplinar : Ghid de implementare/Ministerul Educaţiei, Culturii şi Cercetării al Republicii Moldova – Chişinău : Lyceum, 2020.
6. CUTASEVICI, Angela [et al.] (coord.), GUŢU, Vladimi, GUŢU, Ion (exp. coord.), GUŢU, Ion (coord.) [et al.]. Limba şi literatura română : Curriculum naţional : Clasele 10-12 : Curriculum disciplinar : Ghid de implementare / Ministerul Educaţiei, Culturii şi Cercetării al Republicii Moldova. Chişinău : Lyceum, 2020.
7. GUŢU, Ion (coord.), GUŢU, Ion, MUNCA-AFTENEV, Daniela et alii (autori). Învățământul primar. Curriculum National. Limba străină I. Curriculumul disciplinar. Ghidul de implementare a curriculumului disciplinar. Chișinău, MECC, 2018.
8. CUTASEVICI, Angela [et al.] (coord.), GUŢU, Vladimir, GUŢU, Ion (exp. coord.), MUNCA-AFTENEV, Daniela (coord.) [et al.]. Limba străină : Curriculum naţional : Clasele 5-9 : Curriculum disciplinar : Ghid de implementare / Ministerul Educaţiei, Culturii şi Cercetării al Republicii Moldova. Chişinău : Lyceum, 2020.
9. CUTASEVICI, Angela [et al.] (coord.), GUŢU, Vladimir, GUŢU, Ion (exp. coord.), MUNCA-AFTENEV, Daniela (coord.) [et al.]. Limba străină : Curriculum naţional : Clasele 10-12 : Curriculum disciplinar : Ghid de implementare / Ministerul Educaţiei, Culturii şi Cercetării al Republicii Moldova. Chişinău : Lyceum, 2020.
10. GUŢU, Vladimir, ȚURCANU, Carolina, ȘEVCIUC, Maia. Monitorizarea curriculumului școlar : concept și metodologie. Chișinău : CEP USM, 2024.
11. TYLER, Ralph, W., Basic Principles of Curriculum and Instruction. Chicago : University of Chicago. 1950.
12. BLOOM, Benjamin. Taxonomy of Educational Objectives. Handbook I: Cognitive Domain. New York, NY: D. McKay Co. 1956.
13. EISNE, Elliot W. The Educational Imagination: On the Design and Evaluation of School Programs. Edition, 2, illustrated. Publisher, Macmillan, 1985.
14. STIGGINS, Richard J. Student-Involved Assessment for Learning. Edition, 4, Publisher, Pearson/Merrill Prentice Hall, 2005.
15. FULLAN, Michael. Leading in a culture of change. San Francisco: Jossey-Bass. 2001.
16. Cadre Européen Commun de Référence pour les Langues : apprendre, enseigner, évaluer. Volume complémentaire avec de nouveaux descripteurs [on-line]. Strasbourg, Conseil de

l’Europe, 2018 [citat 01.09.24]. Disponibil : https://rm.coe.int/cecr-volume-complementaire-avec-de-nouveaux-descripteurs/16807875d5

17. Cadre européen commun de référence pour les langues : apprendre, enseigner, évaluer – Volume complémentaire [on-line]. Strasbourg, Éditions du Conseil de l’Europe, 2021. ISBN 978-92-871-8646-1 [citat 10.11.24]. Disponibil: https://www.coe.int/fr/web/common-european-framework-reference-languages

Notă: *Articolul a fost elaborat în cadrul Subprogramului (2024-2027) ”Teoria și metodologia monitorizării și dezvoltării continue și ciclice a curriculumului școlar”, cifrul 01.14.01, din cadrul Centrului de Cercetări Științifice ”Politici educaționale și sociale” al Universității de Stat din Moldova.*